

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. II. Definitio imperij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

pertinet ad executionem, & à quo incipit executio, debet esse posterior electione pertinente ad ordinem intentionis: sed ab actu imperii incipit executio, siquidem per ipsum voluntas determinatur, ut applicet alias potentias ad operandum: ergo subsequitur electionem. Secundò: Sæpe contingit, aliquem bene judicare, opinari, eligere, non tamen bene operari, juxta illud: *Video meliora, probò: Deteriora sequor.*

Dices: Judicium præcedens electionem non tantum dicitur media esse eligenda, sed etiam exequenda: ergo est sufficiens ut voluntatem determinet ad executionem mediorum.

Resp. Judicium præcedens electionem dicitur media etiam ut exequenda remotè, concedo; proximè, nego. Nam actus proponens media ut hic & nunc exequenda, debet illa proponere ut electa, non ut eligenda: atqui hoc non facit actus judicii præcedens electionem.

5. Probatur secundò. Voluntas tanquam cæca potentia non operatur nisi ut regulata per intellectum: ergo etiam usus voluntatis, quo subditas potentias applicat ad operandum, debet habere proximam regulam in intellectu: sed talis regula non est solum judicium, quippe quod sæpius ab executione separatur: ergo est ille actus, quo ratio præceptivè dicitur, opus esse aggrediendum per verba imperativi modi: *Fac hoc.*

§ II.

Definitio imperii.

6. **CONCLUSIO** secunda. *Actus imperii rectè definitur: Præceptiva intimatio operis faciendi vel omittendi cum quadam motione.*

Bonitas definitionis ex eo liquet, quòd per omnes ipsius partes sufficienter exponitur natura imperii, & ab omni alio actu distinguitur.

7. Dicitur ergo primò *præceptiva intimatio*: quo

significatur, actum imperii esse actum intellectus non per modum simplicis sententiae, vel consilii, sed per modum præcepti ordinantis voluntatem ad operis executionem: ideoque exponi solet per verba imperativi modi: *Fac hoc.*

Neque refert primò. Quòd imperium non tantum dicitur intimationem, sed etiam motionem, adeoque saltem ratione motionis ad voluntatem pertinere videatur. Nam sufficit quòd pertineat ad voluntatem præsuppositivè & connotativè, à quâ nimirum derivatur efficacia movendi, non verò quòd formaliter ad voluntatem pertineat: imperare quippe, præcipere, locuti, intimare, ordinare, sunt formaliter officia & actus intellectus practici, & pertinent ad præsertim, quæ est virtus intellectus practici.

Neque refert secundò. Quòd ad eandem potentiam pertinere videtur imperium, ad quam pertinet dominium: sed dominium pertinet ad voluntatem, in eaque subjectivè recipitur: ergo etiam imperium subjectivè est in voluntate. Nam dist. maj. ad quam pertinet dominium quoad vim denuntiandi, dirigendi, intimandi, & ordinandi, concedo; quoad vim movendi, nego. Et similiter dist. min. neg. consequentiam.

Tertiò. Quòd voluntas sit primum movens ad exercitium: ergo non indiget ad exercitium moveri per actum intellectus. Nam distinguo consequens. Non indiget moveri motione imperii participatâ à voluntate, concedo; participatâ, nego consequentiam.

Dicitur ulterius in definitione *cum quadam motione*, quibus verbis significatur efficacia illius actus ad excitandam voluntatem, quam tamen efficaciam participat à consensu vel electione voluntatis essentialiter præsuppositâ, quæ efficacia pariter exprimitur per voces *operis faciendi vel omittendi.*

DISPUTATIO IX.

DE

Moralitate humanorum actuum.

Tandem ad ipsam moralitatem, quæ in actibus humanis est potissimè consideratio, accedimus. Supervenit illa nostris actibus in esse naturæ & ordine physico spectatis, eosque modò bonos, modò malos, meritorios, demeritorios reddit. Igitur ipsius primò quidditatem, tum principia, denique species discutiemus.

ARTICULUS I.

In quo formaliter consistat moralitas humanorum actuum?

SUMMARIUM.

1. Variæ acceptiones moralitatis.
2. Varia prædicata in actu morali.
3. Libertas non est constitutum moralitatis, sed illi præsupponitur.
4. Exponitur locus D. Thomæ.
5. Positâ libertate moralitas tantum ponitur casualiter, non formaliter.
6. Libertas & moralitas habent idem specificatum materialiter, non formaliter.
7. Moralitas non est denominatio extrinseca.
8. Neque relatio rationis.
9. Neque relatio predicamentalis.
10. Nec entitas modalis.
11. Quædam obiectiuncule.
12. Distinguitur.
13. Dicitur.